

Radek Andonov

**Můj prapraděda Jaroslav Zajíček
a Velká válka 1914–1918**

Stručná bojová historie Domobraneckého pěšího praporu číslo 167¹⁾

Česká Lípa 2016

„Existují v podstatě jen dva druhy vojáků – ti, kteří se rozhodli pro službu se zbraní dobrovolně, a ti, kteří k ní byli donuceni státní mocí. Přísahu ale skládali všichni stejnou, spolu prožívali nudnou rutinu posádkové služby, rozmary svých nadřízených, spousta z nich i strastiplnost polních tažení a nelidskost vražedného bitevního běsnění. V naší historické paměti bezesporu zasluhují být zapsáni zřetelněji ti, kteří složené přísaze dokázali zůstat věrni. A ti, kteří ve vypjatých okamžicích předvedli činy příkladného hrdinství a osobní oběti, by měli být neodmyslitelnou součástí našeho vojenského Pantheonu, k jehož tradicím se můžeme hrdě hlásit....“

(Karel Sáček - www.primaplana.cz)

Úvodem:

Než začnu líčit život svého prapradědy Jaroslava Zajíčka za Světové války, pokládám za nutné krátce popsat cestu ke zjištění osobních údajů za účelem pátrání. Prapraděda Jaroslav Zajíček pocházel ze strany rodiny mé matky a byl dědem mé babičky Ludmily Zajíčkové. Jak to tak chodí, veškeré rodinné materiály a písemnosti zavál čas v propadlišti dějin. Léta se zajímám badatelsky o vojenskou historii regionu, kde žiji, a po čase začalo platit to příslovečné „kovářova kobyla chodí bosá“. A tak jsem se rozhodl konat...

**Jaroslav Zajíček a Marie Zajíčková rozená Kubů
(rodinný archiv)**

Protektorat Böhmen und Mähren.
 Protektorat Čechy a Morava.
 Polt. Bezirk: Brandeis ad E.
 Politický okres: Brandys nad S.
 Gerichtsbezirk: Brandys ad S.
 Soudní okres: Brandys nad S.

Diözese: Prag
 Diecese: Praha
 Vikariat: Brandeis ad E.
 Vikariát: Brandys nad S.
 Pfarrsprengel: Brandys ad S.
 Fara: Brandys nad S.

GEBURTS- UND TAUFSCHEIN
RODNÝ A KŘESTNÍ LIST

Matrik: Buch: Neu Brandys Blatt: 229. Lfd. Zl.: 72.
 Matrika: Kniha: Nové Brandýš List: List: Pot. čís.:

Tag, Monat, Jahr Den, měsíc, rok	der Geburt narození 1/10 1928 d. l. ein Tausend neun hundert acht und zwanzig	der Taufe křtu 1/10 1928 dvacátého dne
Name des Taufenden Jméno křtěného:	Frzgn. Veselý, Puhant	Frzgn. Veselý, děkan
Vor-(Tauf-) u. Zuname d. Tauflings Jméno a příjmení křtěnce:	Ludmila Zajícová	Ludmila Zajíčková
Religion: Náboženství:	röm. kathol.	röm. katol.
Geschlecht: Pohlaví:	männlich - weiblich	mužské - ženské
Geburt: Zrození:	ehelich - unehelich	manželské - nemanželské
Geburtsort (Haus Nr.): Místo narození (čís. domu):	Neu Brandys Nr. 123	Nové Brandýš 723
Vater (Vor- u. Zuname, Religion, Beruf, Wohnort, ev. Geburtsort u. Namen der Eltern): Otec (Jméno a příjmení, náboženství, povolání, bydliště, příp. místo narození a jména rodičů):	Stanislav Zajícěk, Prod. ber und Lackierert in Neu Brandys Nr. 123, geb. in Horka nad Jizerou, 27. 10. 1874, Sohn des Jaroslav Zajícěk und der Maria geb. Kubín.	Stanislav Zajícěk, hrdlař a lakýrník v Nov. Brandýši 123, nar. v Horkách nad J. 27. 10. 1874, syn Jaroslava Zajícěka a Marie 102. Kubín.
Mutter (Vor- u. Zuname, Religion, Beruf, Wohnort, ev. Geburtsort u. Namen der Eltern): Matka (Jméno a příjmení, náboženství, povolání, bydliště, příp. místo narození a jména rodičů):	Maria geb. Wagner Witwe nach 100 Král, in Neu Brandys 43, Tochter des Anton Wagner, Schneiders in Neu Brandys 43 und der Anna geb. Martincová.	Marie 102. Wagnerová v Nov. Brandýši 43, vdova po 100 Královci, dera + Ant. Wagner, krejčí v Horkách nad J. 43 a Anna 102. Martincová.
Geburtsassistentin: Porodní asistentka:	Mari Koubek aus Neu Brandys 147, geboren.	Mari Koubková z Nov. Brandýše 147, ženatá.
Paten: Kmotři:	Rudolf Wagner, Schneider in Neu Brandys, Marie Zajícová, Frau des Jar. Zajícěk, Wolltänzerin aus Horka nad J.	Rudolf Wagner, krejčí v Horkách nad J., Marie Zajíčková, Stanislav Zajícěk, mlýnářský dělník v Horkách nad J.
Anmerkung: Poznámka:		

Der tschechische Text entspricht der Sprache der Eintragung.
 Český text odpovídá jazyku zápisu.
 Bestätigt mit eigenhändiger Unterschrift des Unterzeichneten und Amtssiegel.
 Na důkaz toho vlastnoruční podpis podepsaného a úřední razítko.

Pfarr-Dekanal-Amt in Brandys ad S. am 21/4. 1925
 Farai-děkanský úřad v Brandýši nad S. dne

(Official stamp: Dekanatsamt Brandys ad S. L. S.)
 Unterschrift: Veselý
 Kópis:

Rodný list Ludmily Zajíčkové
(rodinný archiv)

Na začátku mého pátrání byl rodný list babičky, kde jsem se dozvěděl jméno praprarodičů a začal jsem bádát v digitalizovaných matrikách. Věděl jsem, že praděda Stanislav Zajícěk (otec mé babičky Ludmily Zajíčkové) se narodil v Horkách nad Jizerou, a tak jsem si vyhledal příslušné matriky obce. Hned na začátku jsem však narazil na první

problém: prapraděda nepocházel z Horek n. J. Při pátrání jsem však objevil v matrice narozených záznam narození mé praprababičky Marie Zajíčkové rozené Kubů. Na první straně vespod zápisu byla poznámka „odd. zde: 26. 9. 1898 s Jaroslavem Zajíčkem“²⁾. V tu chvíli jsem pochopil, že jsem na správném místě, ale stále jsem neznal datum a hlavně místo narození mého prapradědy. Postupně jsem zjistil, kdy se narodil můj praděda Stanislav Zajíček a že díky ročníku 1904 se šťastně vyhnul válce. V soupisu oddaných jsem opět objevil poznámku o oddání Marie Kubů s Jaroslavem Zajíčkem. Byl jsem už zoufalý, když jsem narazil na matriku oddaných, kde jsem konečně našel potřebný údaj: „Zajíček Jaroslav, mlynářský z Borek č. 106, syn + Jana Zajíčka, obuvníka z Prahy...“ a dále pak důležité datum narození: „15. II. 1873“. Matriky v Praze jsou online nedostupné, ale měl jsem vše potřebné, a proto jsem kontaktoval dotazem Vojenský ústřední archiv v Praze. Kladná odpověď mi přišla a obdržel jsem tak kmenový list svého prapradědy Jaroslava Zajíčka³⁾. Mohl jsem tak získat ucelený pohled na jeho vojenskou službu a jeho působení za Světové války. Ostatně právě vojenské záznamy jsou možná jediným a dostatečně vypovídajícím dokladem o našich mužských předcích...

26. září	Horky nad Jizerou	Oddal: Josef Jirsa, kaplan	Zajíček Jaroslav mlynářský z Borek č. 106, syn + Jana Zajíčka, obuvníka z Prahy I 1021, a + Marie Kubů z Prahy č. 7, k. M. Marie Kubové rozené Kubů z r. 1898.	kado- bické	25 let 10 m. (18 15 11 98) nar. v Praze 1873.	svob. bubný.
Omnia	rite	inarta	esse	Aslar:		

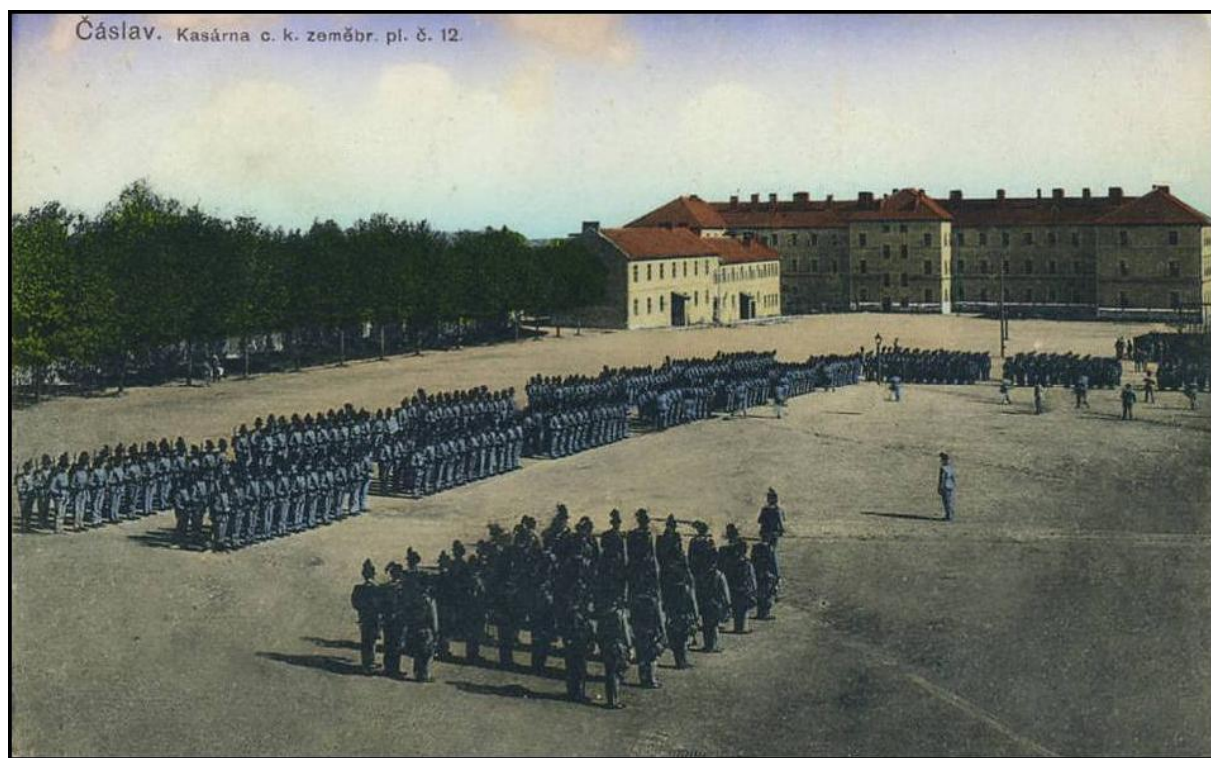
Zápis z matriky oddaných v Horkách nad Jizerou

I. Vojenská služba Jaroslava Zajíčka v době míru

Jaroslav Zajíček, nar. 15. 2. 1873, absolvoval povinnou tříletou vojenskou službu u 2. komanie (roty) Landwehr-Infanterie-Regimentu Nr. 10 (Zeměbranecký pěší pluk číslo 10, dále LIR 10)⁴⁾ v Mladé Boleslavi. V roce 1898 byl převeden ke 4. záložní kompanii Landwehr-Infanterie-Regimentu Nr. 12 (Zeměbranecký pěší pluk číslo 12, dále LIR 12) v Čáslavi jako záložní rezervista. Po absolvování povinné vojenské služby absolvoval i všechna cvičení u LIR 12 a v roce 1907 byl Jaroslav Zajíček vyřazen do zálohy pro LIR 12.

Kasárny LIR 10 v Mladé Boleslavi

Kasárny LIR 12 v Čáslavi

Charge	Veränderungen	im Jahre	am	Beschreibung
	<i>transferirt</i>	<i>1898</i>	<i>1/10.</i>	<i>zum k. k. Landw.-Infantr. Regiment Časlau Nr. 12. Jungbunzlau, am 20. September 1898.</i>
				<i>Stalabiz</i>
Ersatz-Reservist	<i>eingetheilt</i>	<i>1898</i>	<i>8/10.</i>	<i>zur 11. ten Ersatz-Compagnie</i>
„	<i>mitgemacht</i>	<i>1899</i>	<i>9/18 - 9/9</i>	<i>die Waffentübung</i>
„	<i>mitgemacht</i>	<i>1902</i>	<i>14/18 - 14/9</i>	<i>die Waffentübung</i>
„	<i>entlassen</i>	<i>1904</i>	<i>31/12.</i>	<i>nach § 52. des Wehrgesetzes.</i>
				<i>Časlau, am 31/12. 1904.</i>
				<i>K. K. Ersatzbataillonskader des Landwehrinfanterieregimentes Časlau Nr. 12</i>
				<i>Stromschiff</i>

Záznamy o prodělaných cvičení u LIR 12 (Kmenový list Jaroslava Zajíčka - VUA)

Z dochovaného kmenového listu Jaroslava Zajíčka se dozvídáme jeho popis a hodnocení.

Popis:

Vlasy – blond (světlé)

Oči – modré

Obočí – světlé

Nos – tupý

Ústa – souměrná

Brada – souměrná

Zvláštní znamení - chybí poslední článek prstu u pravého ukazováčku

Očkovaný – ano

Mluví – česky

Píše – česky

Výška v metrech – 1,68
Velikostní třída obuvi – 19

Hodnocení:

Eigenschaften des Gemüthes und des Charanfers (Charakteristika myšlení a charakter): **veselý, málo vyvinutý charakter**

Grad der berufsmäßigen Ausbildung (Úroveň odborné přípravy): **jako infanterista (pěšák) dobře vzdělán**

Schulbildung, besondere Kenntnisse und Fertigkeiten, spricht und schreibt Sprachen (Vzdělávání, speciální znalosti a dovednosti, mluví a píše jazyky): **navštěvoval obecnou školu mluví a píše česky**

Mitgemachte Feldzüge, Schlachten, Gefechte, Belagerungen u. f. w. (Prodělaná tažení, boje-bitvy, útoky - šarvátky, obležení a polní stráže): **nevyplněno**

vor dem Feinde (před nepřítelem): **nevyplněno**

Benehmen (Chování):

Im Dienste (ve službě): **k nadřízeným poslušný a svolný**

Vor dem Fiende oder sonst im Dienste erhaltene Berwundungen oder schwere Beschädigungen (Od nepřítele zvláště ve službě utrpěné zranění nebo poškození): **nevyplněno**

Besondere Merkmale und etwaige Gebrechen (zvláštní vlastnosti a jakákoliv slabost): **nevyplněno**

Datum
und
Unterschrift
des
Befassers:
(Datum
a
podpis
hodnotícího:)

**Mladá Boleslav
1.6. 1896**

Podpis

Eigenschaften des Gemüthes und des Charakters	<i>Arbeits, Ehrlich, umsichtig, Loyalität, Disziplin.</i>		
Grad der berufsmäßigen Ausbildung	<i>Alte Infanterie sehr ausgebildet.</i>		
Schulbildung, besondere Kenntnisse und Fertigkeiten, spricht und schreibt Sprachen	<i>Zur Zeit Volksschule Lehrer. Deutsch und schriftl. Böhmisch</i>		
Mitgemachte Feldzüge, Schlachten, Gefechte, Belagerungen u. s. w.			
Benehmung	vor dem Feinde		
	im Dienste	<i>wegen Verwundung aufgehoben in d. d. d. d.</i>	
Vor dem Feinde oder sonst im Dienste erhaltene Verwundungen oder schwere Beschädigungen			
Besondere Merkmale und etwaige Gebrechen			
Datum und Unterschrift des Verfassers	<i>Prag, am 1. 6. 1876.</i> <i>Perceval</i>		

Vojenský historický archiv
kopie materiálu
K. 1. 1. 1.

Služební hodnocení Jaroslava Zajíčka (Kmenový list Jaroslava Zajíčka - VÚA)

II. „Byla vojna vypsána“

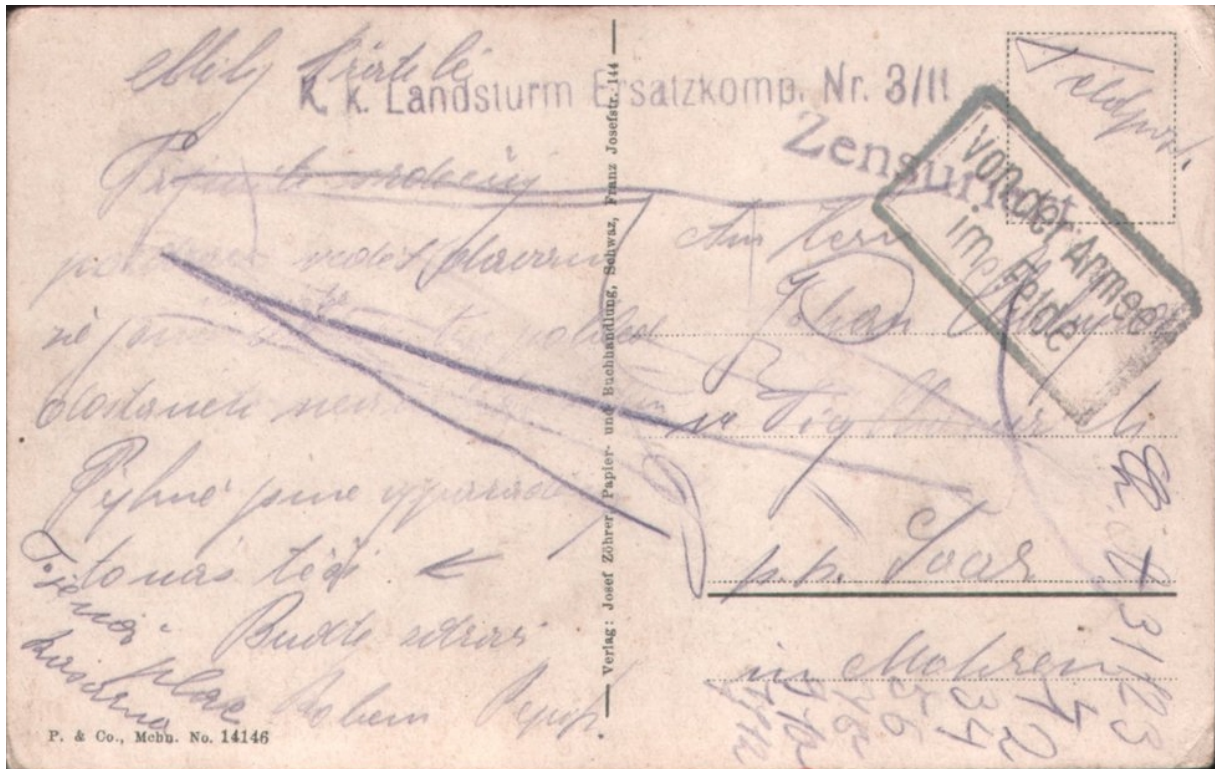
28. června 1914 byl spáchán atentát na následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este v Sarajevu. 28. července 1914 propuká tzv. Velká válka. Řada mužů všech národností rakousko-uherské monarchie je mobilizována do zbraně na srbskou frontu a východní frontu v Haliči. Nejprve jsou povolávány mladší ročníky do společné armády a zeměbrany, starší muži do domobrany. Válce se nakonec nevyhnují ani Jaroslav Zajíček. Tehdy je Jaroslav Zajíček vzhledem k dovršenému věku začleněn jako rezerva pro Landsturm Infanterie Regiment Nr. 10 (Domobranecký pěší pluk č. 10 Mladá Boleslav). V září 1914 předstupuje již Landsturm Ersatz-Reservist Jaroslava Zajíček před superarbitrační komisí a ta rozhoduje výrokem: *Přezkumnou komisí v Mladé Boleslavi shledán invalidním, schopným výkonu měšťanského řemesla, „Ku každé domobranecké službě nezpůsobilý“.*

Dnes se můžeme pouze jen domnívat a spekulovat, co vedlo onu komisi k tomuto rozhodnutí. Šlo o kalkulaci a vyreklamování z vojenské služby, Jaroslav Zajíček byl mlynářský pomocník? Buď jak buď, do roka vojenští páni rozhodli jinak. A není se čemu divit, na přelomu let 1914/15 to s Rakousko-Uherskem bylo špatné, navíc v květnu do hry vstoupila i Itálie na straně dohodových mocností, a tak byla potřeba každý muž, který udržel zbraň.

15. prosince 1915 je Jaroslav Zajíček shledán „*tauglich*“ (schopným-vhodným) a jako *Landsturm Infanterist* (pěšák domobrany) odveden. V lednu 1916 dle Jaroslav Zajíček u 2. domobranecké záložní kompanie (roty – dle záznamu přesně Ldst. Ers. Komp. 2/II Schwaz) v tyrolském Schwazu, kde se zřejmě připravoval a čekal na své nasazení v náročném horském terénu. 4. 5. 1916 je Jaroslav Zajíček odeslán s osmou pochodovou půlkompanií (8/167 Marsch-Halb-Komp.) do pole ke 3. kompanii Domobraneckého pěšího praporu č. 167 (K. k. Ldst. Inf. Baon No. 167). Prapor se v té době nacházel v úseku Tofana v Alpách⁵⁾.

Zeměbranecké kasárny ve Schwazu

Zadní strana pohlednice s razítkem záložního tělesa ve Schwazu

Text písně Válka na Itálii

Sluníčko zachází za hory černé,
do zákopů táhnou řady nesmírné,
z jedny strany Alpiny, z druhé padají miny,
tak začíná válka na Itálii.

Sotva jsem na vartě půl hodiny stál,
taliánský útok právě započal,
šteluňky nám hořely, kamarádi padali,
smutná podívaná na ty raněný.

Do zákopů padá tiše bílý sníh,
my jsme umírali v jeho závějích,
jeden voči spálený, druhéj nohy zlámaný,
třetí prosí kamaráda vo doražení.

V trávě leží voják, píše psaníčko
zkrvavenou rukou: drahá matičko,
to psaníčko je psáno, krví mou podepsáno,
na italský frontě v šest hodin ráno.

*Ten prstýnek, co mám na levý ruce,
odevzdejte, prosím, mojí Andulce,
pozdravte ji nastokrát, že nespátřím ji vícekrát,
oči mně vypálil italskej granát.*

*Sluníčko zachází za hory černé,
do zákopů táhnou řady nesmírné,
měsíček když vychází, bojiště nám ozáří,
svítí padlým kamarádům přímo do tváří.*

III. Krátká bojová historie Domobraneckého pěšího praporu číslo 167

Abych dokázal alespoň trochu přiblížit bojové nasazení Jaroslava Zajíčka za Světové války, dovolil jsem si volně přeložit a zpracovat z dostupných materiálů bojovou historii Domobraneckého pěšího praporu číslo 167. Čtenář si tak dokáže představit, v jak složitém terénu a prostředí muži jako Jaroslav Zajíček bojovali za císaře pána.

Domobranecký pěší prapor číslo 167 byl zformován na konci února 1915 z jednotek mostních stráží z Lince, Steyreggu, Mauthausenu a v březnu 1915 odešel do pole. Většinu bojového nasazení byl prapor podřízen 96. pěší brigádě (96. IBrig.).

Plukovník Vonbank druhý zprava

Tyrolská fronta byla tehdy rozdělena do pěti rajónů (I–V). 96. pěší brigáda byla zasazena v rajónu V. Úkolem praporu bylo střežit své pozice v horách, udržovat spojení mezi svými jednotlivými částmi, podílet se na zásobování jiných bojových jednotek a případně se podílet na obraně svěřeného prostoru⁶⁾. Většina mužů byla ve věku mezi 30–50 lety a služba v tomto terénu byla náročná. Prapor byl národnostně smíšený, ale převahu zde měla národnost německá⁷⁾.

Tyrolská fronta v 1915–1916, zdroj: SCHEMFIL, *Die Kämpfe im Drei Zinnen-Gebiet*, S. 17.

Velitelství 96. pěší brigády

Když vypukla válka s Itálií⁸⁾, byl prapor převeden do pozic v okolí Kreuzbergu v Tyrolsku jako ostraha hranic a setrval v tomto úseku do konce července, kdy byl vystřídán. Začátkem srpna se prapor přemístil do pozic v úseku Ampezzo. V polovině října byl prapor stažen a odeslán do Pergina. Po jednodenním pochodu došel prapor na hřeben Brennstall a Panarotta, kde se rozmístil do svých nových pozic.

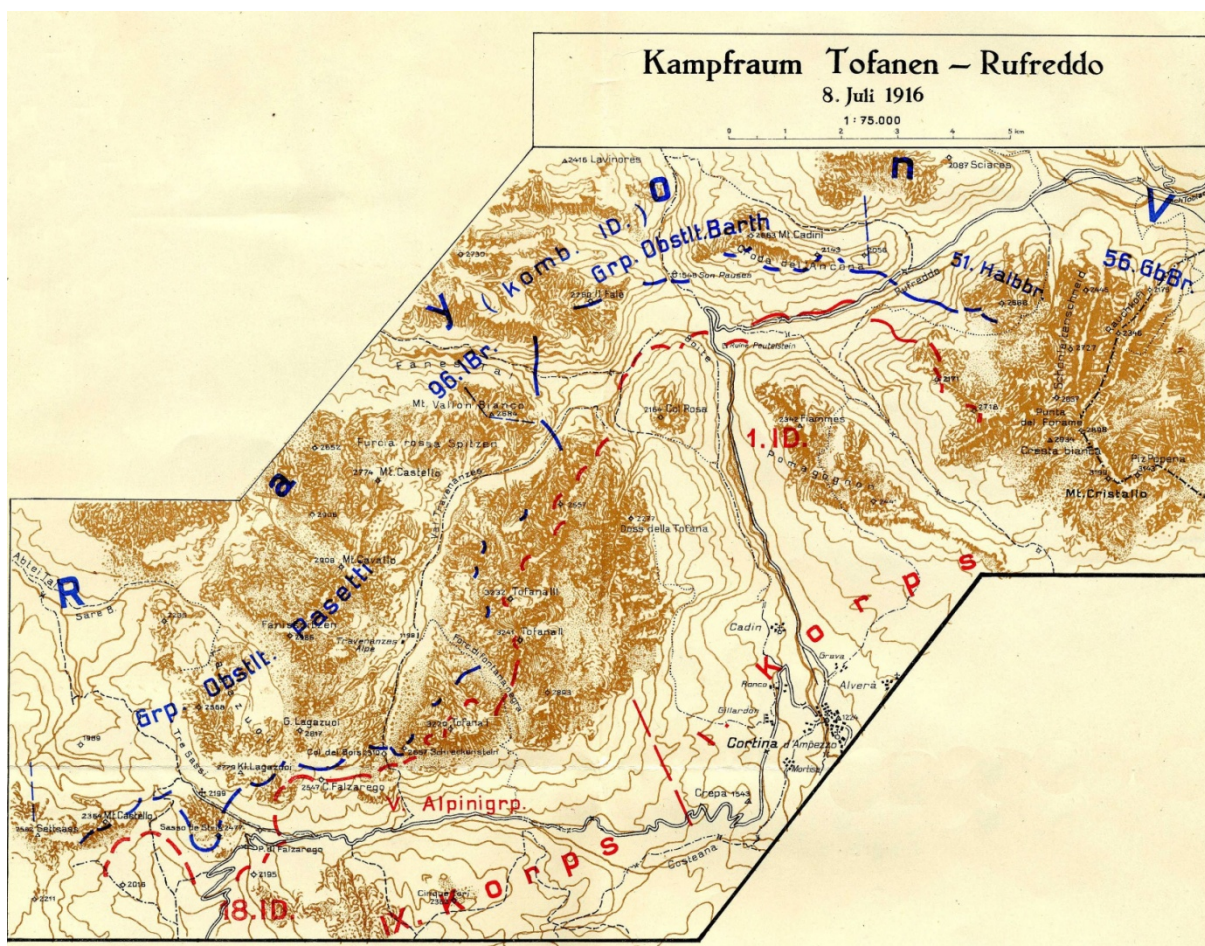

Panorama Lagazuoi a Cortina D`Ampezzo

Ubikace na Panarottě

V polovině března 1916 se prapor přemístil do pozic v úseku Tofany: pod skalním masivem Lagazuoi, v sedle Fanisscharte, hora Col de Bois a v jiných místech v okolí (například pod skalním masivem Lagazuoi byly ubikace praporu a v sedle Fanisscharte marodka s telefonní stanicí). Nahoře zakusil prapor opravdovou vysokohorskou zimu. Množství sněhu bránilo jakýmkoliv vojenským akcím, ale lidé trpěli i tak chladem, vánicemi a lavinami. Prapor měl citlivé úbytky z důvodu nemocí a omrzlin⁹⁾. Teprve koncem května opadl sníh, opět propukla bojová činnost a docházelo k malým bitevním šarvátkám. Pokusům o italský průlom bylo zabráněno. S podzimem přišly sněhové bouře a celý úsek zasazení praporu byl pokryt sněhovou pokrývkou jeden až tři metry tlustou. Tím ustaly bojové akce a prapor omezil svou činnost pouze na střežení pozic, udržování spojení mezi jednotlivými objekty prohazováním a tvořením cest (tunelů) ve sněhu. Průchozí komunikace a postavení praporu byly vyznačeny pomocí dlouhých dřevěných tyčí, a tak nedošlo k úplnému zapadání těchto prostor sněhem. Na konci roku 1916 byl prapor stažen ze svých pozic.

Zasazení 96. pěší brigády na Tofanách (Tofana je mohutná skupina třítisícových vrcholů nacházející se v pohoří Dolomity v Itálii a tvořící kulisu městu Cortina d'Ampezzo).

V době, kdy Jaroslav Zajíček v květnu 1916 nastupuje svou válečnou pouť u 3. kompanie domobraneckého pěšího praporu č. 167, slouží u sousední 2. kompanie jistý rakouský svobodník Karl Außerhofer, ročník 1880. V jižním Tyrolsku právě probíhá rakouská

ofenzíva proti italské armádě, která po více než měsíci končí patem. Karl Außerhofer ve svém deníku z května až června 1916 zmiňuje neustálé problémy se zásobováním, které provádí prapor ve složitém terénu a za nepříznivého počasí (přetrvávající sněhová pokrývka). Zmiňován je mj. příjem zajatců a v závěru sílící tlak útočících Italů (Außerhofer uvádí dělostřelecké přepady).

Společenská budova domobraneckého pěšího praporu číslo 167 pod horským masívem Lagazuoi

Stanoviště domobraneckého pěšího praporu číslo 167 pod horským masívem Lagazuoi

Interiér jedné z budov 1917

Objekty v sedle Fanisscharte

Na začátku roku 1917 se prapor přemístil opět do pozic u Kreuzbergu, konkrétně na pozici Rotwand. Také zde vládly stejné sněhové podmínky jako v Tofanách. Opět bylo nutné tvořit a udržovat spojení mezi jednotlivými částmi praporu, uvězněnými ve sněhovém sevření. Bojová činnost byla paralyzována. Koncem února došlo opět k přemístění a do začátku března se části praporu rozmístily v pozicích u horského masívu Lagazuoi. Zde prapor zůstal do průlomu u Caporetta¹⁰⁾, kdy nepřítel své pozice spěšně vyklidil (po porážce Italů u Caporetta). Poté se prapor shromáždil ve městě Cortina d'Ampezzo. Zde prapor přenocoval a následující den za radostného zpěvu vyrazil přes hranice do Itálie.

Pohled na stanoviště Kreuzberg

Pozice Rotwand

Prapor dorazil do města Belluno, kde strávil osm dní odpočinkem. Prapor se přesouval nad údolím Sugano na Monte Grappa, následoval přesun vlakem do Caldonazza a odtud lanovkou na Monte Rover. Nočními pochody se prapor přesunul na Planinu sedmi obcí (Asiago a okolí), kde obsadil původní pozice nepřítele na svazích průsmyku Assa. Zde se však zdálo, že byl prapor jako v pasti na myši. Před postavením praporu dobře zachycený nepřítel, za nimi strmá rokle a prapor byl dlouho bez odpočinku. Na pozice praporu se snesla několikahodinová dělostřelecká palba, následovaná menšími potyčkami. Při jednom velkém útoku nepřítele, jenž byl úplně odražen, bojoval prapor úspěšně díky odvážným činům jednoho desátníka, který si tak vedle velké a malé stříbrné medaile za odvalu připsal ještě zlatou.

I svobodník Karl Außerhofer opět ve svém deníku zmiňuje těžkou dělostřeleckou palbu na pozice praporu hned 1. ledna 1918, první padlé a obtíže které nekončí. 18. ledna 1918 se zmiňuje ve svém deníku o dvou českých dezertérech a označuje je za sviňskou bandu z Čech¹¹⁾.

Svobodník Karl Außerhofer (uprostřed) se svými bojovými druhy. Asi takto nějak mohl vypadat prapradědeček Jaroslav Zajíček v uniformě.

(zdroj: Privatarhiv Sigrid Wisthaler, St. Georgen / Karl Außerhofer–Das Kriegstagebuch eines Soldaten im Ersten Weltkrieg, Wisthaler Sigrid, Innsbruck university press, 2011)

Pohled na Caldonazzo od Monte Rover 1918

Stanice lanovky na Monte Rover 1918

Průsmyk Assa

Na jaře 1918 byl prapor stažen a vykonával úlohu pobřežní stráže v Pule. V Pule měl klidný úsek, až do zhroucení v listopadu 1918. Těsně před okupací Puly Italy byli vojáci praporu odzbrojeni příslušníky nového jihoslovanského národa a pak přepraveni lodí do Fiume (nyní Rijeka). Odtud začala cesta bývalých vojáků praporu domů, a tím skončila krátká bojová pouť domobraneckého pěšího praporu číslo 167 za tzv. Velké války.

Pula za první světové války

Jaroslav Zajíček svou válečnou pouť ve složitém terénu italské fronty přežil. V roce 1917 byl plukovním rozkazem č. 127 ze dne 9. 7. 1917 vyznamenán Karlovým vojenským křížem (Karl-Truppenkreuz). Podmínkou pro udělení tohoto vyznamenání byla minimálně tříměsíční služba na frontě¹²⁾. Posledním záznamem v kmenovém listu Jaroslava Zajíčka, který se váže na konec války, je „*Převeden do evidence Domobraneckého velitelství č. 10 jako rezervista 25. července 1919*“. Tento záznam je snad poslední záhadou, protože válka skončila již v roce 1918 a záznam je veden v němčině¹³⁾. Možné je, že došlo k chybě a Jaroslav Zajíček byl převeden do rezervy jako nemocný nebo zraněný již dříve. O tom však dostupné záznamy mlčí.

Dnem 31. 12. 1923 je Jaroslav Zajíček definitivně vyjmut a propuštěn ze služby v branné moci, a tím končí jeho veškerá vojenská kariéra.

mit der 8/167 Marsch-Halb-Komp. am
4.5.16 ins Feld abgegangen u. transf.
z. Kk. Ldst. Jnft Baon № 167 (ad Erl.
Abt. 2 W № 7161 v. 15) (*3. Komp.*)
Lan' Baonbef 127 vom 9/7 17
Mit dem Karl Truppenkreuz betitelt

Záznam z kmenového listu Jaroslava Zajíčka o odeslání k Domobraneckému pěšímu praporu č. 167 a záznam o udělení Karlova vojenského kříže (Kmenový list Jaroslava Zajíčka - VÚA)

In Evidenz Überwiesen
Landstbezkm do № 10
VOLLERS AM 25 JULI 1919

Poslední záznam z kmenového listu Jaroslava Zajíčka se vztahem k působení v rakousko-uherské armádě (Kmenový list Jaroslava Zajíčka - VÚA)

Karlův vojenský kříž (foto autor)

Poznámky:

- 1) Nebylo účelem sepsat životopis Jaroslava Zajíčka, ale věnovat se jedné zajímavé části jeho života. Pro představu jsem byl nucen jít hlouběji do daného problému.
- 2) Oddáni.
- 3) O kmenový list lze ve Vojenském ústředním archívu v Praze žádat emailem. Tento list je často jediným relevantním zdrojem poznání o vašem předku.
- 4) Rakousko-uherská armáda se dělila v té době na dvě části, na tzv. společnou armádu a na rakouskou a uherskou zeměbranu. Zeměbrana byla primárně určena k obraně vlastního území. Společná armáda sloužila k bojovému nasazení mimo území samotné domobrany. Pro nasazení zeměbrany mimo území byl nutný souhlas příslušného parlamentu. V době války vznikala i část armády třetí, a to domobrana, kam mířili muži vyřazení z tzv. aktivní služby v obou částech armády – zpravidla ve věku 35 let a výše. V průběhu války došlo k téměř úplnému setření rozdílu mezi společnou armádou a zeměbranou.
- 5) Tofana je mohutná skupina třítisícových vrcholů nacházející se v pohoří Dolomity v Itálii a tvořící kulisu městu Cortina d'Ampezzo.

- 6) Jednotky domobrany se však často dostávaly do naprosto stejných bojových potyček jako jednotky frontové, a to od samotného počátku války.
- 7) Kromě Němců byli v praporu Češi, Poláci a Bosňáci. Plukovní i služební řečí byla němčina.
- 8) 23. května 1915 se Itálie přidala na stranu dohodových mocností, čímž se otevřela Rakousko-Uhersku další fronta, která vtáhla do války další cenné zdroje monarchie.
- 9) Ke střídání stráží muselo docházet každých 20–30 minut. Často se stalo, že voják dorazil na strážní stanoviště svého bojového kolegy a toho našel umrzlého.
- 10) Na podzim roku 1917 proběhla bitva u Caporetta, při které se fronta posunula k řece Piavě, kde setrvala až do konce války.
- 11) Není se čemu divit, protože při každé dezerci vojáka se často přihnala poměrně přesná palba na pozice jednotky. Nutno však podotknout, že český voják patřil ke spolehlivým národům na italském bojišti, což dokládají i četná italská hlášení. Dezerce byla však každopádně dosti nepříjemnou událostí u jednotky.
- 12) Karlův vojenský kříž. Kříž byl založen císařem Karlem 13. prosince 1916 jako vyznamenání pro frontové vojáky bez ohledu na hodnost, kteří sloužili minimálně tři měsíce u libovolné frontové formace s nižší organizační strukturou než brigáda.
- 13) Často docházelo k používání původních razítek ještě po válce. Nebylo údajně výjimkou i formální vyřazování již mrtvých vojáků do zálohy.

Seznam zdrojů, literatury a použité fotografie:

Kmenový list Jaroslava Zajíčka – Vojenský ústřední archiv Praha

Libor Nedorost: Češi v 1. světové válce, 1. díl (Praha 2006-2007)

Milan Čepelka: Fronta v Dolomitech 1915–1917, šesté vydání 2011

Der Heldenweg des Zweier-Landsturm 1914-191, Dredina Franz, Linz a. D.1937

Karl Außerhofer – Das Kriegstagebuch eines Soldaten im Ersten Weltkrieg, Wisthaler Sigrid, Innsbruck university press, 2011

<http://www.europeana1914-1918.eu>

<http://www.bildarchiv-kulturforschung.at>

Poděkování:

Mrg. Janu Němcovi, řediteli SOkA Děčín za pomoc při překladu psaného textu kmenového listu Jaroslava Zajíčka.

Ing. Karlu Oktábcovi z Prahy za konzultace a jazykovou korekturu textu.

Mgr. Janu Zámečnickovi z VÚA Praha za konzultace a zejména za jeho práci pro amatérské badatele.